

ДЕЯКІ ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ В 2013-2016 роках

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто питання зміни кількості та структури підприємств в Україні

Ключові слова

Підприємництво, підприємства, структура, кількість

Abstract

The question of change of amount and structure of enterprises is considered in Ukraine

Keywords

Enterprise, enterprises, structure, amount

Проаналізуємо кількість і структуру суб'єктів господарювання, що займаються підприємницькою діяльністю, звернувши увагу на такі галузі, як промисловість та оптова і роздрібна торгівля, тобто галузі, в яких створюється реальна додана вартість (це промисловість) та здійснюється її перерозподіл (це торгівля). Результати аналізу зведено в таблицю 1 та показано на рис. 1,2 та 3. Таблиця 1 – Кількість та структура суб'єктів господарювання в Україні за видами економічної діяльності (шт.)

Р о к и	Суб'єктів господарювання		У тому числі	
			Підприємства	ФОП
2013	Всього	1722070	393327	1328743
	у т.ч. у промисловості	121244	49130	72114
	у торгівлі	890658	110414	780244
2014	Всього	1932161	341001	1591160
	у т.ч. у промисловості	131491	42187	89304
	у торгівлі	988694	93972	894722
2015	Всього	1974439	343561	1630878
	у т.ч. у промисловості	135149	42564	92585
	у торгівлі	989064	93643	895421
2016	Всього	1865631	306470	1559161
	у т.ч. у промисловості	127069	38555	88514
	у торгівлі	910413	82192	828221

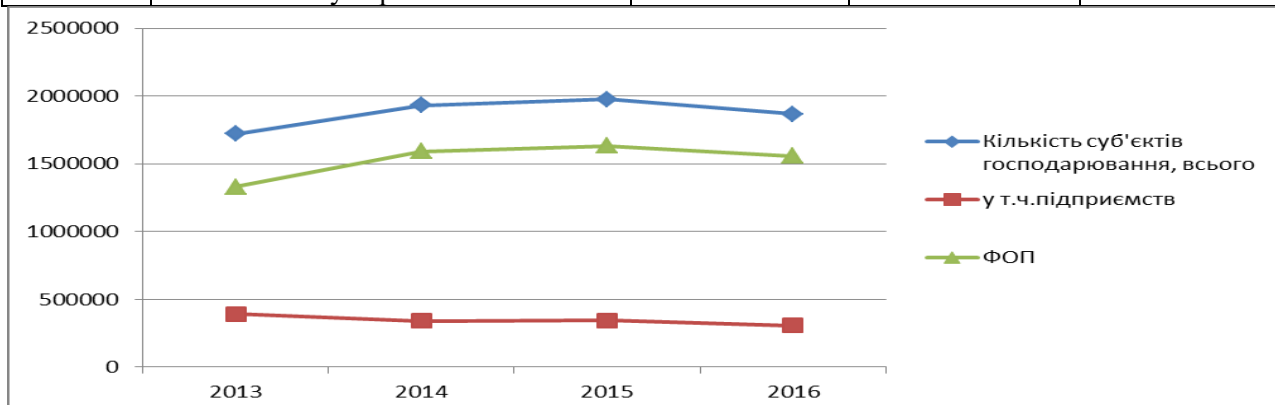

Рисунок 1 – Кількість суб'єктів господарювання, що займаються в Україні підприємницькою діяльністю [1]

Аналіз графіків, наведених на рис. 1, показує, що кількість суб'єктів господарювання, що займаються в Україні підприємницькою діяльністю, протягом останніх 4-х років практично знаходиться на однаковому рівні, хоча в 2016 році порівняно з 2015 роком спостерігається незначне зменшення кількості таких суб'єктів: з 1974439 до 1865631 шт. або на 5,5%. Причому значно більшу питому вагу серед суб'єктів підприємництва складають фізичні особи-підприємці, частка яких в загальній кількості всіх суб'єктів коливається в межах від 77% (у 2013 році) та 83% (у 2016 році).

Далі, на рис. 2 нами проаналізовано, яку частку суб'єктів господарювання, що займаються підприємницькою діяльністю, складають суб'єкти, що працюють у промисловості, та суб'єкти, що працюють у торгівлі.

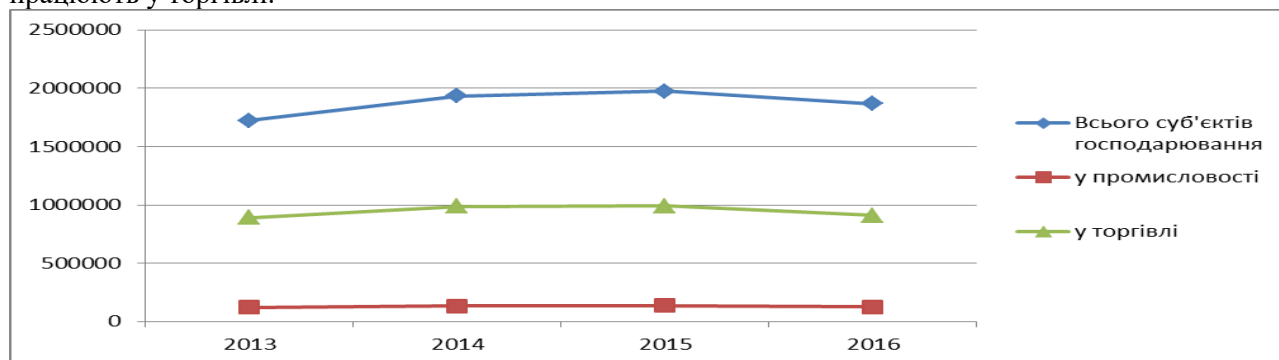

Рисунок 2 – Кількість суб'єктів підприємництва, що працюють в Україні в промисловості та торгівлі

Аналіз графіків, наведених на рис. 2, показує, що переважна більшість суб'єктів господарювання працює в оптовій та роздрібній торгівлі (до 50% всіх суб'єктів), де здійснюється перерозподіл створеної доданої вартості, в той час, як у промисловості, де безпосередньо створюється нова додана вартість, частка таких суб'єктів складає всього 6,8% (у 2016 році).

Далі, детальніше проаналізуємо динаміку зміни кількості та структури підприємств, що працюють у промисловості та у торгівлі (рис. 3)

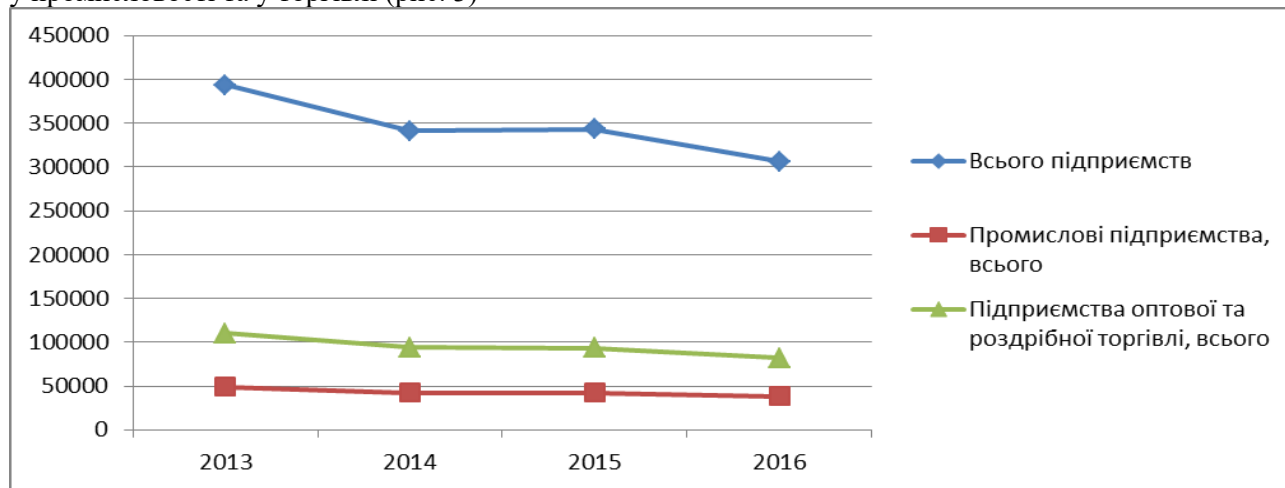

Рисунок 3 – Кількість підприємств, що працюють в Україні в промисловості і торгівлі

Аналіз графіків, наведених на рис. 3, показує, що кількість промислових підприємств, які функціонують в Україні, зменшилася протягом 2013-2016 років з 49130 шт. у 2013 році до 38555 шт. у 2016 році, тобто зменшилася на 21,5%. Кількість підприємств оптової та роздрібної торгівлі скоротилася з 110414 шт. у 2013 році до 82192 шт. у 2016 році, або скоротилася на 25,5%. Наведені вище показники, на наш погляд, є незадовільними і свідчать про наявність значних проблем в організації підприємницької діяльності в Україні [2].

Далі детальніше проаналізуємо динаміку зміни структури підприємств промисловості та торгівлі (за їх розмірами), які займаються в Україні підприємницькою діяльністю. Інформацію з цього

приводу наведено в таблиці 2, яка сформована на основі даних Державної служби статистики України [1], та показано на рис. 4, 5.

Таблиця 2 – Структура промислових та торгових підприємств в Україні

	2013	2014	2015	2016
Промислові підприємства, всього	49130	42187	42564	38555
- великі	383	289	233	208
- середні	5569	4791	4691	4652
- малі	43179	37107	37640	33695
в т.ч. дрібні	32582	28263	29015	25024
Підприємства торгівлі	110414	93972	93643	82192
- великі	164	126	106	116
- середні	3675	3004	2714	2644
- малі	106575	90842	90823	79432
в т.ч. дрібні	93166	88828	80647	69356

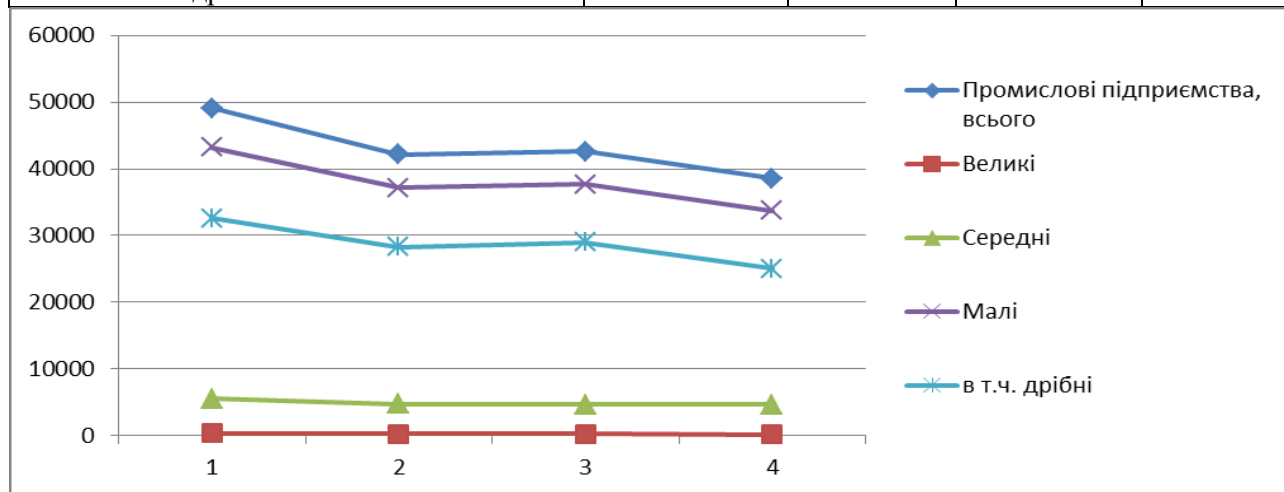

Рисунок 4 – Динаміка зміни структури промислових підприємств, що працюють в Україні

Аналіз графіків, наведених на рис. 4 показує, що протягом 2013-2016 років кількість великих, середніх та малих промислових підприємств в Україні постійно зменшується. Так, кількість великих промислових підприємств за 2013-2016 рр. зменшилася з 383 шт. у 2013 році до 208 шт. у 2016 році, тобто зменшилася на 175 шт. чи на 45,7%. На наш погляд, з одного боку, це є позитивним явищем, оскільки створюються більш сприятливі умови для розвитку конкуренції. Разом з тим, таке суттєве зменшення кількості великих підприємств, які в усьому світі є основними фінансистами науково-технічного прогресу, може свідчити про часткову деіндустріалізацію вітчизняної економіки, що є негативним фактором.

Суттєво також скоротилася в Україні кількість середніх та малих промислових підприємств. Так, кількість середніх за розмірами промислових підприємств скоротилася з 5569 шт. у 2013 році до 4652 шт. у 2016 році, або на 917 штук чи на 16,5%, а кількість малих за розмірами промислових підприємств скоротилася з 43179 шт. у 2013 році до 33695 шт. у 2016 році, або на 9484 шт., чи на 21,9%. Така тенденція, на наш погляд, віддзеркалює складні економічні процеси, що спостерігаються в українській економіці протягом 2013-2016 років.

Далі проаналізуємо структуру підприємств оптової та роздрібною торгівлі; результати аналізу наведено на рис. 5.

Аналіз графіків, наведених на рис. 5 показує, що протягом 2013-2016 років кількість великих, середніх та малих підприємств оптової та роздрібною торгівлі в Україні також постійно зменшується. Так, кількість великих підприємств торгівлі за 2013-2016 рр. зменшилася з 164 шт. у 2013 році до 116 шт. у 2016 році, тобто зменшилася на 48 шт. чи на 29,3%. Окрім того слід зазначити, що кількість великих торговельних підприємств в Україні є незначною, що створює сприятливі умови для розвитку конкуренції у цьому сегменті ринку [3].

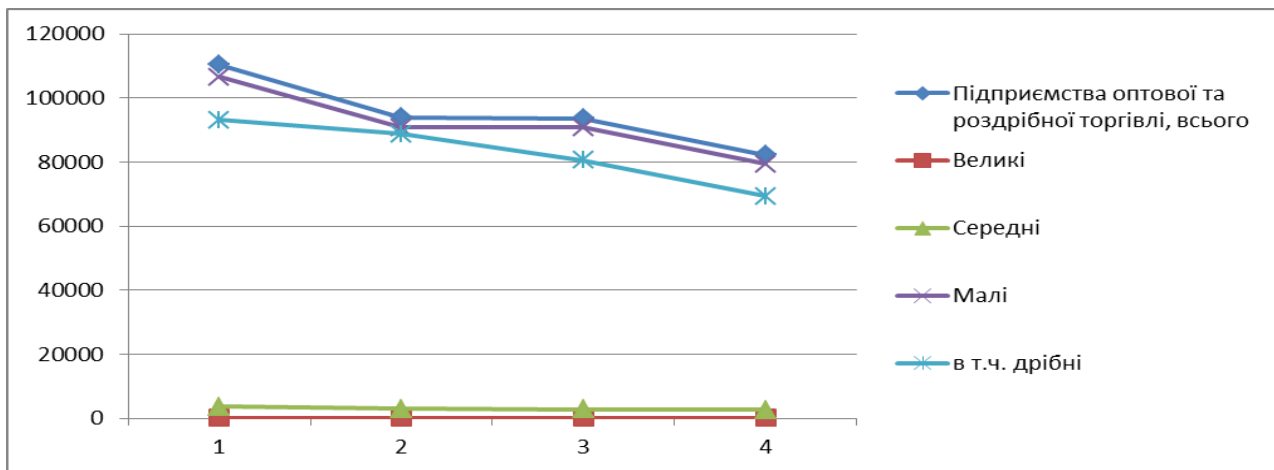

Рисунок 5 – Динаміка зміни структури підприємств оптової та роздрібної торгівлі, що працюють в Україні

Також скоротилася в Україні кількість середніх та малих підприємств оптової та роздрібної торгівлі. Так, кількість середніх за розмірами підприємств торгівлі скоротилася з 3675 шт. у 2013 році до 2644 шт. у 2016 році, або на 1031 штук чи на 28%, а кількість малих за розмірами підприємств торгівлі скоротилася з 106575 шт. у 2013 році до 79432 шт. у 2016 році, або на 27143 шт., чи на 25,5%. Така тенденція, на наш погляд, віддзеркалює складні економічні процеси, що спостерігаються в українській економіці протягом 2013-2016 років. І що є зовсім неприпустимим, суттєво скоротилася кількість дрібних підприємств торгівлі: з 93166 шт. у 2013 році до 69356 шт. у 2016 році, тобто на 23810 шт. чи на 25,6%.

Проаналізовані вище показники свідчать, на наш погляд про те, що займатися підприємництвом в Україні стає все важче і що зазначені вище негативні тенденції потрібно якнайшвидше виправляти [2], [3].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державна служба статистики [сайт]. Режим доступу: [http://www.ukrstat.gov.ua/] (дата звернення 4.03.2018). Назві з екрана.
2. Козловський, В. В. Основи підприємництва : навчальний посібник. У 2-х частинах. Частина I / Козловський В. О. – [Вид. 2-ге, переробл. та доповн.] – Вінниця : ВНТУ, 2017.– 119 с.
3. Козловський, В. В. Основи підприємництва : навчальний посібник. У 2-х частинах. Частина II / Козловський В. О. – [Вид. 2-ге, переробл. та доповн.] –Вінниця : ВНТУ, 2017.–116 с.

Автори:

Козловський Володимир Олександрович, к.е.н., доцент, професор кафедри економіки підприємства та виробничого менеджменту Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, kozlovskiy.vk.vntu.edu.ua

Левченко Дмитро Олександрович, студент 4-го курсу гр. МОВ-146 факультету менеджменту та інформаційної безпеки Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця.

Author:

Kozlovskiy Volodymyr Oleksandr, k.e.n., associate professor, professor of department of economy of enterprise and production management of the Vinnytsya national technical university, m. Vinnytsya, V@vin.ua

LevtsenkoDmytro Oleksandr, student of 4th course of гр. МОВ-146 of faculty of management and informative safety of the Vinnytsya national technical university, Vinnytsya.